

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИНИНГ ДАВОМИ

(Боши биринчи бетда).

Қабул маросимларида менга Греция элчиси билан икки марта суҳбатлашгани тўғрисида Мамлакатимизнинг славян халқларида — рус, украин, белорус халқларида — грек халқига нисбатан қардошчилик ҳислари юзукда келган. Қадим замонлардаги киевлик янғи Владимир дин танламоқ учун ўз элчиларини юборган эди. Бу элчилардан кейин грек дини энг яхши дин деб мақтаган эдилар. Лекин элчиларнинг ияли Владимирга айтиб берган хулосаларнинг ҳозир биз анализ қилиб ўтирмаймиз. Дин масаласида тўғрисида бизнинг ўз фикримиз бор, лекин бу жойда буни гапириб ўтиришни ҳожиати йўқ. Тарихдан ўзларингизга маълумки, Рус эли христиан динига қирғилган «крещеник» қилинди. Шу сабабли, Киевдаги қўчаларнинг бири Крещатик деб аталади. Владимир одамларни крещеник қилиш (динга қирғилтириш) учун шу йўл билан Днепр дарёсига ҳайдаб олиб келган экан. Одамларни фақат крест билангина эмас, гаё билан уриб ҳам динга қирғилган эканлар, чунки ўша вақтда кўп кишилар янги динни қабул қилишни истамаганлар. Шу тариқа сиз билан биз ҳам христиан бўлиб қолганмиз. (Залда жонланмиш).

Дин билан бирга Грециядан унинг маданияти, одатлари билан кўп нарсалар ҳам бизнинг мамлакатимизга ўтган. Грек халқи билан бизнинг ўртасида ҳеч қачон уруш-жанжал бўлган эмас, ҳатто ки греклар ўз мустақилликларини учун курашганларида биз тамоман уларнинг томонини олиб келганмиз. Рус кишилари грек халқини айнаб-айнаб эсимизда истибоддан озод қилиш учун курашда ўз қўлини қўққанлар.

Иккинчи жаҳон уруши вақтида, Гитлер Грецияга ҳужум қилганида Совет Иттифоқи халқлари грек халқининг фашист йиртиқларини олдида бек эмганлигини кўриб, унинг қаҳрамонлигига қўйиб бўлган эдилар. Гитлерчилар Совет Иттифоқида ҳужум қилганларида грек халқи бизнинг курашимизда хайрихоҳлик қилганлигини, халқларнинг фашизмга қарши курашидаги умумий ишга ўз ҳиссасини қўшганлигини билганмиз.

Лекин фашизм тор-мор келтирилди, жаҳон уруши тугади, Гитлерчилар Германияга қарши маршонавор курашган одамлар катта иззат ва ҳурматга сазовор бўлишлари керак эди. Лекин бундай одамларнинг кўпчилиги, масалан, Акрополь қаҳрамони Манолис Глеас, афсуски, юртыма зиндонга ташланди. Биз, Грециянинг ички ишлари арасалашчи эмасмиз. Бизнинг бунда одамнинг йўқ. Лекин фашизмга қарши курашда бир-талай қон тўққан бошқа мамлакатларнинг халқлари ҳам билар, совет кишилари ҳам мустақиллик учун кураш тарихига ўз ҳисса қўшган билан олтин саҳифа ёзма кишининг ҳосил қилганда азоб тортиб туролмаймиз.

Эли билан бўлган суҳбатда мен бизларнинг халқларимиз бир-бири билан ҳамisha қардош бўлиб кетганликлари, грекларнинг ҳам биз қаби ҳамisha қардош бўлишини истаганини айтдим. Аммо қозғай пайта Греция ҳукумати ўзини агрессия Шимолӣ Атлантӣ блоги НАТОга боғлаб қўйди.

Совет Иттифоқига қарши қаратилган қарорлар Греция территориясинда жолаштирилганлиги бизга маълум. АКШнинг ҳукумрон доиралари ва Аденгаур вазиетини кескинлаштириб, уруш очиб таҳдидни солаётган ҳозирги пайта, агар Германия билан сулҳ шартномаси имзоланса, бизга бутун блок номидан НАТОга аъзо бўлган ҳамма мамлакатлар номидан уруш очамиз деб таҳдид сомонда. Демак, Греция, Италия, Норвегия, Дания, Бельгия, Голландия сингари мамлакатлар ҳам бизга уруш очмоқчи бўлиб таҳдид қилдирилган деса бўлади. Европадаги Франция, Англия ва Габрий Германия сингари мамлакатлар тўғрисида гапириб ўтиришнинг ҳожиати ҳам йўқ.

Биз, Германия Демократик Республикаси билан сулҳ шартномасини имзолангани тўғрисида гап. Агар империалистик давлатлар уруш бошлаб юборсалар, бу ҳолда улар бизни Шимолӣ Атлантӣ блогикининг фақат асосий мамлакатлари территорияларигагина эмас, шу билан бирга шу блокка аъзо бўлган бошқа мамлакатларнинг территорияларида турган қарор қилганларга ҳам қаршилик зарбалар беришга мажбур қиладилар. (Қарсаклар). Аммо шу нарса маълумки, қарор қилганлар қарор қилганга қараганда, Италияда бу баъзилар шитрусулар орасига жойлашган. Грецияда эса зайтузулар орасига жойлашган.

Утган уруш вақтида баъзи шаҳарлар очик шаҳарлар деб эълон қилинган, омон салба қилинган эди. Эҳтимолик, баъзи бир қимсалар баъзи шаҳарларини очик шаҳарлар деб эълон қилиб, омон сақлаб қолганми деб ўйлаётганлар, лекин ҳо ҳақда берилиш ярамайди. Термолро урушнинг бошлаб юборсалар, бу уруш фронт билан мамлакат ичкасини фарк қилмайди.

Мен, Греция элчисига, НАТОдан чиқиб Греция учун энг оқилона саясат бўлади деб айтдим. Шундай қилинса, Греция уруш бошланган тақдирда шиканланмай қолади. Эҳти мента: Совет Иттифоқи Министрлар Совети Ратсининг атом бомбаларини Акрополь ва Грециянинг бошқа тарихий ёдгорликларига устига ташлаш тўғрисида ҳеч қачон буйрук бермайдим, деган сўзига ишонаман, деди. Жаноб элчи, сизни ҳаф қилишни истамадмиз, лекин сиз жуда янглишаётсиз.

Албатта, мен, Совет Иттифоқи Министрлар Советининг Ратсини сифатида бомбаларини худди Акрополь устига ташлаш тўғрисида буйрук бермайдим, лекин бу Шимолӣ Атлантӣ блогикининг Грецияда ҳам жолашган қарор қилганларга қаршилик зарба беришдан сира тортимайман. Бундай ҳолда шаҳарларини ҳам, халқлар-

ни ҳам, тарихий ёдгорликларини ҳам зарбага тутиб бераётган кишиларнинг ўзлари жавабгор бўлади. (Қарсаклар).

Сулҳ шартномасини имзолашмиш. Фақат шунинг учунгина бизнинг мамлакатимизга, бизнинг халқимизга, социалистик лагер мамлакатларига таҳдид қилмоқдалар. Улар шу билан бирга шунинг айтмоқдаларки, гўё улар Габрий Берлиндаги немисларнинг эркинлиги учун урушар эмишлар. Лекин бу — сарфата гапларидир. Габрий Берлинда 2 миллион 200 миң киши яшайди. Агар уруш бошланадиган бўлса, юз миллионлаб киши ҳалок бўлиши мумкин. Қайси ақли бор киши империалистларнинг бундай ваъдаларини ўйинли деб билади. Эркинликка ҳеч қим қил қилганга йўқ, аммо империалистлар эркинликни ҳимоя қилмади, деган баҳона билан бизнинг бардамчилигимизни синаб қўймоқдалар. Улар социалистик галабаларимизни тутатмоқдалар. Қўларини қалталли қилди, жаноб империалистлар! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Империалистлар, мустамлакачилар халқларини қўққилганга одатландирилган, шунинг бўлиши оқилона. Осиё ва Африка халқларини ўтказишни ёриб юборади, деб ўйлашга одатландирилган. Лекин ҳозир унақа замонлар эмас. Энди халқлар Британия шериинг бўкиришдан илгартидек қўқмайди. Англия мустамлакачилари Франция мустамлакачилари билан биргаликда Мисрда ҳужум қилган эдилар ва, образли қилиб айтганда, яхшигина шертга еган эдилар. Мисрликлар шериинг думидан маҳкам ўшлаб олиб, уни уқотириб ташладилар. (Шодийна жонланмиш. Гулдурос қарсаклар).

Чиндан ҳам ҳозир замонлар бошқача бўлиб кетди. Аммо империалистларнинг тутган йўли эскиликка қолди, уларнинг бўлиши ҳулиҳи ўзгармади. Мана энди бўлса, мустамлакачилар ўзларининг бўлиши ҳулиҳи ва эски андазалари билан Совет Иттифоқига муомала қилишга уринмоқдалар. Лекин, жаноблар, сизлар Қримга ҳужум қилган вақтларингиз ўтиб кетган. Шундан бери орадан юз йилдан кўпроқ вақт ўтди. Ҳатто ўша вақтининг шароитида ҳам оу халқи ажабон бўкиришларига қарши курашда катта мардлик кўрсатган эди. Бундан юз йил муқаддам шундай бўлган эди. Ўша вақтда сизлар қор Россияси билан муомала қилган эдингиз. Аммо энди қор Россияси йўқ, бизнинг мамлакатимизда меҳнатшар халқ қўққилди қилди! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Империалистлар илгари Россияни чинта қовуш кийган мамлакат деб атай эдилар, ҳозир ҳам бизга шундай муомала қилмоқдалар. Биз чинта қовушларни музейга тошпирганмиз ва алақатонлар тошпирганмиз. (Қарсаклар). Бизнинг мамлакатимизда омон эди фақат музейлардагина қўққил мумкин. Совет мамлакатининг далаларида эса юз миңлаб тракторлар гузуллаб ишламоқда. Биз фақат реактив самолётлардагина учиб билан қирғиланганмиз йўқ, энди биз қосмик кемада Ер шарининг атрофини бир суткада 17 марта айланиб чиқдик. (Гулдурос қарсаклар).

Империалистларни қарангки, совет халқини қўққилмоқчи бўлаётдилар! Улар социалистик янги йўлда бораётганлигини кўриб ўзлари қўқиб кетганликларини учун бизни қўққилганга бўлсалар керак. Биз шу йўлда. Маркс-Энгельс-Ленин кўрсатиб берган йўлдан қўққилганга бўлсалар сари тўғрисида олган бормоқдамиз. Сиз, империалист жаноблар, қўққилганга нисбатан ўз мана шу! (Гулдурос қарсаклар).

Биз коммунизм сари бориш билан бирга, социал тузуми турлича бўлган мамлакатлар ўртасида тинч муомала қилиш идеясида қаттиқ турибмиз. Биз ҳеч қимга таҳдид қилмаётганмиз йўқ. Бу тинч муомалада қим қилиб бўлиб чиқса ҳам, ҳеч қим қилмайди: одамлар энг яхши тузумини ўзлари танлаб оладилар, қарор қилиб кетганлар, инсоният жаҳонининг тарихий ривожланишини ҳозирча тушунаётган кишилар ўғиллини, етишиб оладилар ва бизнинг йўлидан борадилар. Биз ҳам уларни табириқлашканмиз! (Гулдурос қарсаклар).

Америка Қўшма Штатлари ҳозир ўз тараккиятининг ҳақиқатан уқубатли дариини бошланган кечинмоқда, ҳозир у ерда кўп нарсалар қайта ўзгартириш жараёни бораётди. Ўзининг америкаликлар деб бўлиб, улар сингари бир йўлаб кўрини, дуруст, мен ҳам, сиз ҳам америкалик бўлишмиз қилиш гап, албатта. Бунга ишн артистлар яхши дўндирадилар, улар ўзлари тез фурсатда соҳ қорол, соҳ пролетар тустига кир оладилар. (Залда шодийна жонланмиш, қарсаклар). Хуллас, сизлар ўзинингиз қорол ёки бирор қилъа тустига солиб кўрини: у бойликка одатланиб қолган, ҳаммининг ўзига таъзим қилишга, ҳаммининг ўзига тик қараслигига, балки бошини эгиб туришга ва фақат шунининг почасига ёки ботинкасига тикилиб туришга одатланиб қолган.

Бойиб, семирдиб, зўрайиб кетган Америка империализми худди мана шундай қоролга ёки қилъага ўхшаб ҳаммининг икки бўкилиб таъзим қилишга ва қўққилганга одатланиб қолган. Тўсатдан Совет Иттифоқи пайдо бўлиб қолди. Бизнинг сўғамиз дастлаб нимжонгина эди, лекин кейин қаддини ростлаб, бақувват бўлиб олди ва доллардан қиммат юратган бўлиб қолди.

Бизнинг мамлакатимиз улук қудратли давлатга айланди. Биз зарбадест саноятни, ривожланган қиллоқ ҳўқалигини вужудга келтирдик, фанни, маданиятни юксалтирдик, шунда ҳам империалистлар Россияга бундан юз ёки эллик йил муқаддам қай назарда қараган бўлсалар, ҳозир ҳам шу назарда қарамоқдалар.

Биз нима? Паллидар бориб, нима бурасиз, деб айтдикими? Биз бундай қилмаймиз. Империалистларга биз, сиз, жаноблар биз-

ни кўрмай қолдингиз, деб айтмиз. Яна бунга қўқиб қилиб, украинлар одаган: «Нима бало, қўқингиз кўр бўлиб қолдингиз!» деймиз. (Залда шодийна жонланмиш, гулдурос қарсаклар).

Империалистлар реаллигини сезиш хиссини йўқотиб қўйдилар, деб мана шунга айтадилар. Шунинг учун ҳам ҳозир кўп ҳодисаларнинг моҳиятини қийналиб бўлса ҳам тушуниб олишга уринмоқдалар. Президент Кеннеди мен билан Венада суҳбатлашганида «биз улук мамлакатимиз-ку» деб таъкидлади. Мен унга жавобан: «Рост, лекин, жаноб президент, Совет Иттифоқи ҳам улук мамлакат» дедим. (Залда шодийна жонланмиш, гулдурос қарсаклар).

Кези келганда шунини айтиб ўтайки, Эйзенхауэр бизнинг мамлакатимизга нисбатан ноҳўя иш қилиб қўйганда, жаноб Макмиллан 1960 йилда Парижга мени Эйзенхауэр билан бирга ўтириб гаплашсангиз-ки, деб кўп қистаган эди, Макмиллан «тушушсангиз-ки, жаноб Хрушчев, ахир, у улук мамлакат-ку» деган эди. Мен бунга жавобан: «Кечирасан, биз ҳам улук мамлакатмиз. Биздан кечиримиз сурашни талаб қилганга ва шундай кечирим суралмади. Бизнинг мамлакатимизни ҳақорат қилган киши билан бирга ўтириб гаплашма олмаймиз!» деган эдим. (Гулдурос қарсаклар).

Шу сабабли, биз, империалистлар бундай дедимиз: Шунинг тушуниб олишларки, ҳозир сизлар баъзан кекса бува, ота ёки ойининг қилган ишини қилаетирсиз. Бундай қариялар ўғиллари улағида, қиларми эса бўйи етиб, сочинини гажак қилиб юратган бўлиб қолганда ҳам, ўзлари билан қатталарек муомала қилишни талаб қилганда бўлиб қолганларида ҳам, уларнинг ота-оналари қиларининг жамалагидан ўшлаб, ёки ўғилларининг қўққилни бураб, ўларига итот қилдиришга бўлиб қолган. (Залда шодийна жонланмиш).

Биз билан ҳам маълум даражада шундай андаза билан муомала қилаетирлар. Ҳали ҳам бизга: «Бундай қилиш ярамайди!», «Бундай қилма!» «Агар айтганимиз қилмасангиз қўққилгани қирқиб оламиз», деб таълим бермоқчи бўладилар. Бундай дўқларга жавоб бериб айтишимиз мумкинки, «биз сизларнинг қўққилганингни қирқиб оламиз», балки бошқа жойини қўққилганга уриб, адабнигизни бериб қўққилма!» (Залда шодийна жонланмиш, қарсаклар).

Германия билан сулҳ шартномаси тузиш учун кураш — иккинчи жаҳон урушининг қолдиқларини тутатиш учун, тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун курашдир. Бизга таҳдид қилаетирлар шунини биллиб қўйсинларки, Совет Иттифоқининг, барча социалистик мамлакатларнинг олимияти ишчилар синфи ҳоқинини ўз қўлига олган. зўр давлатлар вужудга келтирган Империалистлар, мустамлакачилар бу давлатлар билан қосибашлишлар керак, социалистик мамлакатларнинг халқларини, уларнинг маффаатларини ҳурматлашлар керак! (Гулдурос, давомли қарсаклар).

Мен нутқимнинг тексидан четга чиқиб кетдим, нутқимни чўзиб юбордим, ҳали яна ўртоқ Деж ҳам кўп сўзлаш керак. (Залда жонланмиш).

Яна қарор баъзалар масаласига ва ўз мамлакатларининг территорияларини шу баъзалар учун бериб қўйетганларнинг зиммасидан масъулият масаласига қайтайлик. Уруш бошланган тақдирда Совет Иттифоқи ўзини мудофиа қилиб, ўзини ҳимоя қилиб НАТО қарор блогикининг қарор баъзаларини жолашган ҳамма мамлакатларнинг территорияларига зарба беришга мажбур бўлади.

Ростгайра, бош кетганда кейин совет илгари нима қилсан, деган макор бор. Одамлар қирқиб кетса, қадимий ёдгорликларининг бизга нима кераги бор? Ахир, Совет Иттифоқида ва бошқа социалистик мамлакатларда ҳам қиларимиз учун аиз бўлган тарихий ёдгорликлар бор-ку. Шу сабабли одамларнинг ҳақини қим қилиш ва маданият ёдгорликларининг ўзини ҳимоя қилиш мақсадида агрессорларга қаршилик зарба беришнингга тўғри келади. Агрессорга қарши курашда, социализм ва коммунизм галабаларини ҳимоя қилишда, бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилишда ҳа ҳеч нарсасдан қайтмайман! (Қарсаклар).

Давлат арбоблари ва қарор қилганлар, айниқса АКШгагаш пундай арбобларнинг, биз нейтрон бомба яратиш устида иппамоқдамиз, деган гапларини ҳозир бомба кўп эшитетиримиз. Нейтрон бомба яратувчиларнинг фикрича, бу бомба жамини тирин қонини ёлдириб, лекин моддий бойликларини сақлаб қолтиш керак экан.

Ҳақиқатан ҳам, ўртоқлар, улар пунақа нарсаларини ўйлаб юрибдилар. Улар таловчиларнинг принципи билан иш қилмоқдалар, одамнинг қиймига қон тегишмай ўлдириб, кейин унинг қиймидан фойдаланмоқчи бўлаётдилар. Нейтрон бомбанинг моҳияти мана шу. Шу бомба ҳақида АКШ конгрессиди, матбуотда гапирмоқдалар ва ёзмоқдалар. Ҳатто матбуот конференциясида, сиз шундай бомба яратилишига нима дейсиз, деб президентга очикдан-очик савол беришди. Лекин президент бўйин товлди, жаовоб бермади.

Одамларни ўлдирадиган, лекин жамини бойликларини сақлаб қолдиган бомба яратмоқчилар — империализмининг энг агрессив намоиядлари мана шундай йиртиқчилик қилмоқчилар. Бунини одамлар қонунини деб бўладими, ахир? Уларнинг назарда инсоннинг қадр-қиймати йўқ, уларнинг асосий мақсоди таловчилик, бойлик орттиришдир. Мана шу очқуш империалистларнинг энг даҳшатли жиноятлар қилишга йўламоқда.

Коммунистлар инсоннинг меҳнати ва ақл-заковати билан яратилган моддий ва маънавий бойликларнинг қадрини билмадилар. Лекин биз ер юзиди жамини бой-

ликларини ўз меҳнати билан яратган инсоннинг ўзини ҳаммадан кўпроқ надрлаймиз. Шу сабабли, биз инсон меҳнатиининг натижаларининга ҳимоя қилиб қолмай, аввало ўзини ўзини ҳимоя қилмоқчимиз, халқларини ҳимоя қилмоқчимиз. Бизнинг фалсафамиз, бизнинг одоб-ахлоқимиз мана шу. Чинакам коммунистик инсонпарварлик мана шу. (Гулдурос қарсаклар).

Грек халқига, НАТО блоккида аъзо бўлган бошқа мамлакатларнинг халқларига мурожаат қилиб шунини айтмазми, сизларни қанчалик аденгаур, реваншчилар ва унинг сибатини қўққил-қувватлаётганларнинг ҳаммаси қандай қадарли бўлса судратганлигини тушунишлар. Агар империалистлар уруш бошлаб юборсалар, урушнинг натижаси ва қончилари Совет Иттифоқини ва бошқа социалистик мамлакатларини агрессорларнинг қарор баъзалари қарар бўлса, шу баъзаларга қаршилик зарбалар беришга мажбур қилади. Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар катто ўз ҳоққларига қарамай ҳам шундай қилишга мажбур бўладилар.

Э-ҳушнинг йиғиб олиш керак ва рўй бериш мумкин бўлган ҳолатнинг олдини олиш учун ҳам чораларни кўриш керак. Иккинчи жаҳон урушининг қолдиқларини мамлакатлар ўртасидаги муносабатлардан олиб ташлаш ҳамма ҳамма давлатлар билан дўстлик ўрнатмоқ ва ҳамкорлигини ривожлантириш учун кенг йўл очиб қўйишни биринчи навбатдаги зарур иш деб ҳисоблаймиз.

Германия билан сулҳ шартномаси тузиш бу шартнома қатнашчиликнинг ҳаммасига, ҳақиқатан тинчликка интилаётганларнинг ва ўз сибатини тинчлик маффаатларини қўққил қўққилга интилаётганларнинг ҳаммасига фойда етказган бўлур эди, Совет Иттифоқи бу масалани доир кенгайтирилган тақдирларини қиритди. Шу билан бирга биз Габр мамлакатларининг қар қандай конструктив тақдирини эшитишга ва муҳома қилишга таййимиз. Габр мамлакатларига айтганга гапимиз шунки, сизлар бизнинг позициямизда йўқ нарсани қўққил овера бўлмаганлар. Совет ҳукумати ҳеч бир қимсаннинг маффаатларига зарар етказишга интилаётгани йўқ, у ҳеч қимга таҳдид қилаетгани йўқ. Биз реал фактларга таяниб иш олиб бормоқдамиз ва ҳамма мамлакатлар ўртасидаги муносабатларини мавжуд ҳолатга мувофиқлаштириш ниятимиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

Ҳозир инсонга герман давлати бор ва инкита Германиядан уруш асосатан билан бунта Германия вужудга келтириш йўлидаги уриниш барбод бўлишга маҳкум эзилганлар. Мабоқ бундан уруш бошланган қоса, у вақтда Германияда балки бирлаштирилган, ҳеч умумий ҳеч қим ва ҳеч нарсаси қолмаслиги мумкин. Бунинг тушуниш керак, ахир Бирок, қанчалик аденгаур, зўр иттифоқчиларини дўқ-пўпис қилиш ва қарор қилганга таяниб иш олиб бормоқдамиз.

тан олишдан конкрет хулосалар чиқариш зарур. Аслида қичиқ бўлган планетамизда оқилона сибасат олиб бориш керак, планетамизни эндиликда одам бир сутнада 17 марта айланиб чиқди.

Совет Иттифоқи ҳеч қимга таҳдид қилмаётган. Бизнинг атом асиримизда уруш очиб билан таҳдид қилиш қосонининг ишидир. Биз бундай дедимиз: ўтган урушнинг қолдиқларини тутатилик. Германия билан тинчлик мақсадида сулҳ шартномаси тузайлик. Совет ҳукумати бировларнинг ерини ўз фойдасига ақриб олишни талаб қилаетгани йўқ. Биз вужудга келган ва кўп йиллардан бундан мавжуд бўлган қараларни қиритиш жихатдан мустаҳкамлаб қўйишни тақдир қилмоқдамиз. Биз реваншчи доираларини янги уруш бошланган ва иккинчи жаҳон уруши якунларини қайта кўриб чиқиш имкониятларидан ва қаваслардан маҳрум қилишни истаймиз. Совет ҳукумати ҳам ҳамма узоқ давом этатиш тинчлик шароитларининг вужудга келтирилиши учун ҳаракат қилмоқда.

Габрий Берлин — бизга урушдан қолган энгил мерос эмас албатта. Лекин менинг фикримча, Габрий Берлин масаласининг ўзини ҳал этиш учун қим эман. Иккинчи томон ҳамкорлик қилиш истаеса, агар у Габрий Берлин масаласини қўққилган сибат объектга айлантирмаса эди, битимга келиш мумкин бўлур эди, албатта. Бу битим, шубҳасиз, тинчлик ишига фойда келтирган бўлур эди. Совет Иттифоқи Габрий Берлинга ундаги аҳолининг ҳал тарига кас қилаетгани йўқ-ку, ахир. Биз Габрий Берлин статусини, тинч даяр шароитига ва Германиядаги ҳамма Европадаги ҳозирги мавжуд вазиетга мос келтириш тақдир этмақдамиз.

Биз Габр давлатлари муҳомага тақдир қилган совет тақдирлар ҳар инкала томонга оғир ваъдани қилишнинг оқилона йўлини кўрсатиб беради. Ҳеч нини оғиринга путур етказмайди, ҳеч қим бошқа томон ҳисобига зўрла олмайд. Чиринган тинчлиги сугуриб ташлаш ва инсониятга оғиринга қўққилш ва ҳақиқатан ҳам тинч ухлаш имкониятини бериш зарур. Америка Қўшма Штатларининг президенти эса

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ОТА КАСБДАН БАХТ ТОПДИМ

Самарқанд духобаси

САМАРҚАНД. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). Шойи тўқми фабрикасида тайёрланган эни кенга ва нафис бахмаллар Бутунтотифон Халқ хўжалиги ютуқлари инсталляциясига юксак баҳо олди. Фабрика адресига турли савдо ташкилотларидан ана шу бахмаллардан юбориш сўраб, қўлаб талабона келмоқда. Ўтган кварталда Самарқанд маркази билан тайёрланган бахмаллар 18 шахар ва жуда кўп тикувчилик корхоналарига юборилди.

Нафис ва чиндам бахмалларни кўпроқ тўқиб чиқаришда Али Зокиров бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг ишчилари намуна бўлмоқдалар. Бригада ўтган йили йилда пиланд ташкари 11 процент маҳсулот берди.

Бригада аъзолари Москва шаҳрида ҳолимлари ташаббусига қўшилиб, йуқула биринчи сўраш маҳсулот ишлаш чўқирини қўйди. Бригада КПСС XXII съезидан пиланд ташкари 1500 метр бахмал тўқиб чиқариш учун курашмоқда.

ПАХТА ЧИҚИТИДАН ЛИМОН КИСЛОТАСИ

Шу пайтгача лимон кислотасини цитрус ўсимликларидан олишарди. Аммо ҳозир бу усул эскириб қолди. Москва шахар халқ ўқимини кенгайтиришга қарашли илмий завоиди истеъмол қилинган лимон кислотасини ишлаб чиқара бошладилар. Бу янги маҳсулот лимондан эмас, пахтадан, энгери, пахта чўқитидан олиномоқда. Бу қимматли маҳсулот сифат жиҳати, аниқ лимондан олинадиган кислотадан асло қўшимасиз.

Бунинг учун пахта чўқитидан маҳсулот апарат ва механизмлар орқали ўтказилиб, шараб ҳолига келтирилади. Ҳосил бўлган ҳоли шўнги қўшимча ишлаш орқали қаттиқ қолган — поршон ҳолига келтирилади. Шу йўл билан бир килограмм кислота олиш учун 60 килограмм пахта чўқити сарфланади — бу асло учун кўп эмас.

Энди магазинларда «Лимон кислотаси» деб ёзилган қўқитчаларни кўраганимизда, уни соф лимондан олишдан деб ҳисоб қилиш айтиб олмайсиз. Аммо уни бемалол истеъмол қиласизлар, чўқити учун цитрус лимон кислотасидир.

ЯНГИ ДОРИ

«Огонь» журналининг ёзишича, ўзбек олими Нойд Қодирович Абуабиров партия XXII съезидан яхши сўзга тайёрлади. У янги строфантин-К дорисини тайёрлади. Бу тўқирчан дорининг бир неча томчиши юрак касаллиги билан илмий оғирлиқдан қийинларни соғайтиради. Аммуларга жўялган бу дори ўстида Н. Қ. Абуабиров беш йил ишлади, минглаб тажрибалар ўтказди ва нихот дорини диссертациядан ёйлади. Дори ҳо. эрралавчи неча ўнлаб кишиларни ҳаётга кайтарди. Давлат аса Нойд Қодирович кифироти сабаб юз минглаб соғайиб кетган кишиларни ҳаётга кайтарди. Давлат аса Нойд Қодирович кифироти сабаб юз минглаб соғайиб кетган кишиларни ҳаётга кайтарди. Давлат аса Нойд Қодирович кифироти сабаб юз минглаб соғайиб кетган кишиларни ҳаётга кайтарди.

Институтнинг илмий лабораториясида яна бир қимматли дори — олиторизид кифироти қилинди. Ҳар икки дори илмийна синовишан ўтди. СССР медицина факультети академик Фармакология комитетининг қарори билан бу дорилар медицинада кенг қўланишга тавсия қилинди.

УЙҒУН.

ИККИ ШЕЪР

БҮЛОҚ

Бурқиратиб тоза қумларни
Қайнаб ётар қичкина булоқ.
Ҳайрат билан боқиб ишига,
Қўшнингга соламан қулоқ.
Салчанган салчанган ўйнаб,
Бир нафас ҳам тиниб бўлмайд.
Қўш меҳнаткаш, бир лаҳза
Бўлсин

Ўз ишни қанда қилмайди.
Агар ишдан тўхтаса булоқ
Қўшларини қум босар, қурир.
Кеча-қундуз қумин ўйнатиб
Қайнашнинг боиси шудир.
Шовирлик ҳам худди шунақа:
Агар юрак тўғиб урмаса,
Бўлоқ каби қайнаб турмаса,
Шеърнинг бекилиб қўш
Ўла бошлар шовирини.

ХИМОЛОЙ

(Р. Тагорга)

Улуғвор симос, оқ сочларига
Қарасам ёлғизга тушар Химолой.
Ха, у ҳинд шеърининг Химолойидир,
Ижоди ҳаётдай ранг-баранг ва бой.
У қайси жанрда ёзмасин, донм
Иштида сапачининг чўққиси томон
Юксак асарлари ижод тоғида
Қумуш чўққилардай эриқарар ҳамон.

РАВОТДА НУР

КОСОНОВ («Қизил Ўзбекистон» мухбири). Район марказида 16 километр узоқликдаги Равот қишлоғини Илмий чирокларни қароғон қилди. Бу ерга Косоний Гўснининг коллективни элечтр сиқари тортиб, нур келтирди. Бу билан Андижон областининг энг узоқ районидан энг узоқ қишлоқ тўла элечтрлашди.

БУ ҚАНДАЙ ЮЗ БЕРДИ

Ҳамкасбарининг йуқлови Таян-ни беҳад қувонтирди. Бирок, бригадирнинг жиддий ва тавшвили «Ҳангадан ҳечраси уни бир қалдо таъжжубланганди. У янгилашган эди.

— Биласамми, Таян, — деди бригадир анча вақтдан кейин, — сенга ҳозир жуда кийин Ленин бир нарсани севдан яшира олмайдим. Бригадани завод комсомол комитетининг қарорига биноан коммунистик меҳнат зарбадорлари номини олиш учун курашаётганларни рўйхатда қилишди. Қарорда бригаданимизда кўча ҳаракати қондаларини қарорига эътибор қилинмагани кўрсатилган.

Фактлар бунар нарсаси. Юриб бораётган трамвайдан сачрайман деб, Алвар марг оинда оёғидан ақираллишга сал қолган эди. Апрель ойида Салимова билан Волкова билан кўча қондаларини қарорига эътибор қилинмагани кўрсатилган.

— Клубга жуда кўп киши тўланди. Илмий раиси ўртоқ Воронковга сўз берилди.

— Мен билан бирга, — деди терговчи, — бу йилинингизда Таянни бостирган шофер ҳам қатнашаётганини айтиб ўтгани истар эдим. У киши ана у ерда, — олдинги қаторнинг ўнг томонига ўтирган кишини кўрсатди.

Залдагилар шоферни кўриш учун ўриларида бир-бир тура бошладилар. Жойлардан овозлар эшитилди:

— Воқеа қандай юз берганини унинг ўзи айтиб берсин.

— Майла, — розилик берди терговчи. — Сўзин шофер Умарова берамиз.

Шофер бошини қуйи солганича қўрибди сари йўл олди. Залда яна жимлик ҳужим сурди. Юзлаб қўшларнинг ўзига боқибди, киши қилган шофер гоҳ худ. гоҳ беҳуд бўлди, тоғони бўғилган, оғирлигини дам у дам боғига қайтади. Дўпирини бир тахлиб, бир эиш, ҳақ гапиролмасди. Нихотин гилга кирди:

— Мен 5 йилдан буюн шоферлик қиламан. Ленин бу бахтсизлик ҳаётимда биринчи марта содир бўлди. Биласан мен ҳам айбдорман. Соатига 30 километрлик тезлик билан ҳайдаб келаятган эдим, ҳақ қўқилмаганда қарийб 13 метр нарида ўша киз югурганича йўлни кесиб ўта бошладилар. Бирдан қорғом бердим, лекин машина инерция билан берди. Ишонинг, ўртоқлар, мен ахир шун қизни бостирини истардимми!

— Ҳайдовчи бостирини ҳеч-ҳеч истамайди. Таян ҳам шундай бахтсизлик бўлишини, албатта, истамасан. Айтинг-чи, бўлмаса бу ҳодиса қандай юз берди?

— Сўради ўтирганлардан бири.

— Жуда гўри, — жаваб бера бошладилар Воронков. — Таян авария жароҳатига учрашми. Умарова аса, жиноятчи, айбдор бўлишини истамасан. Улар бунга онгли равишда, атайин иштилагандилар ҳам. Ленин қаёда сабабсиз га-солдиф бўлмайдилар. Харқандай воқеа, шубҳасиз, сабаб натижасидир. Таян ўз онги, хоҳиши билан ҳаракат қилган. Ахир, Таян йўлни кесиб ўтмасдан аввал тез юриб келаятган машинани кўр-

ган, тўхтаб гуриб, ақинлашаётган транспортни ўтказиб юбориши мумкин эди. Бунинг ўрнига, у машина этиб келишдан олдин ўтиб олам деб йўлдан, яъни ҳаракатини ногўри баҳолаган. Умаровнинг ҳатоси ҳам худди шу бўлинадилар.

— Гап шунданки — давом этиб терговчи. — Овчи мўлтирдан қилиб ўт қўқилишини тўхтатиш аниқ тағирати олиш мумкин бўл-магани каби, шоферлар ҳам ўз ихтиёри билан амалдаги ҳаракат йўналишини қарорига олмайдилар. Қўшани кесиб ўтганга қарор қилган Таян, машинадан ҳам тез ҳаракат этишини йўлдан. Ленин катта ҳатога йўл қўйган. Ҳисоби ўз ҳаёти учун жуда-жуда ҳаффи бўлиб қиққан. Умаров ҳам сарқатган йўлда ҳаракат қилди, тизлини таъминлай олмайдиган тизли билан юриб, йўл қондасини бузган.

— Соатига 30 километр тезлик билан ҳайдаб келаятган шофер машинани дарҳол тўхтаб қолди олайини ва Таян 13 метр наридан югуриб ўтиб кетиши мумкин эди-ми? — сўради ишчилардан бири.

— Бу саволинингизга шофернинг ўзи жаваб бергани маъқул. — Умаровга қолган деди терговчи. — Билмайдиман... Аммо мен тўрмоқ бердим...

— Ўша «билмайдиман»ингиз бахтсизлига олиб келган, — сўз қолди терговчи ва ўзи жаваб бера бошладилар.

— Автомобилни бирдан тўхта-тиб бўлмайдилар. Харқатдаги авто-мобил катта кинетик инерция эласига эга. Уни тўхтайтиш учун тўхтайтиш жойи деб аталган масофа ва вақт керак бўлади.

Тўхтайтиш жойи эса у бўлимади: ҳайдовчининг йўлни кесиб ўтаётган кишини кўриб, тез-

лик билан қилган ҳаракати вақ-танга автомобиль босиб ўтган йўл: автомобильнинг қорғом берил-гандан кейинги босиб ўтган йўл ва нихот, бевосита қорғом йўли.

Тўхтайтиш жойининг бу ҳақ, ментини кўриб, биз, ўртоқ Ил-новна, сизнинг саволинингизга жаваб олчишимиз мумкин. Бошқача қи-либ айтганда, шофер тезлик бил-дан қорғом бергунча машина кейин 1.67 метр қорғом берилган-дан сўнг 5.4 метр йўл босиб ўт-ган. Жамлаганда — 13 метрдан ошад кетди.

Демак машинани бирдан тўх-татиш мумкин эмас экан. Ҳар-кат тезлини қанчалик катта бўл-са, тўхтайтиш жойи ҳам шунчалик катта бўладики, буни баъзи шо-ферлар унутиб қўйди. Йўловчилар эса, буни қатъи билмайдилар ҳам. Шунинг учун Тошкентда содир бўлаётган йўл ҳолисаларининг деярли 80 проценти жабрланувчи-ларнинг ўз айби билан юз бера-пти.

Ҳаракат ҳавфсизлигини таъ-минлаш биринча шоферларнинг вазифаси эмас, балки, йўловчи-ларнинг ҳам бурчидир. Қўча қон-далига риоя қилиш эса ҳаракат ҳавфсизлигини таъминлашнинг асосий омилдир.

Бошқа савол берувчилар бўл-мади.

Воқеа тушунарли эди. Ни-гиландилар ўзлар яна нималар ҳа-қиларди баҳслаша-баҳслаша тар-қатилди.

Таян бригадир ҳўқосидан ке-йин қучур бир «ух» гортди қўй-ди.

М. БЛИНОВ,
Ўзбекистон ССР Ички ишлар ми-нистрлиги милиция бошқар-масининг бош давлат автоин-спектори.

ТЕМИР ЁҒОЧ

Озарбайжоннинг шимолида Талиш тоғлари этаклари-да аjoyиб дарахтин учратиш мумкин. У, январь ойида гуллабди. Гарчи гулларнинг гулчалари бўлмаса ҳам туғуналарига тоғга қараб ўсади. Дарахтин ҳосияти январь ойида, бошқа дарахтлар ўсишдан тўхтаган бир пайдада гуллаганида эмас. Унинг ҳосияти ноябаси, нинг қатқилигида. Шунинг учун ҳам озарбайжонликлар уни «темир ёғоч» дейишади. Ҳақиқатан ҳам унинг қатқилиги бозин металллар, хусусан, алюминий ва қўйил-ган темирга тенгласа олади. Дарахт ёғочидан машина-лар учун вал, шестерня ва бошқа деталларни ясаш мум-кин. Дарахт ноябаси шу қадар салмоқини, у ҳатто суя-да қўлади.

Темир ёғоч беор дарахт бўлиб, жуда тез кўпаяди. Агар дарахтин шохи кесиб қўйилса, жуда қисқа вақт орасида бир неча ўнлаб майда новдалар кўкариб чиқа-ди. Темир ёғочнинг ёш ниҳоллари тоғ этакларида ту-роқнинг тўпланшига ерлам беради.

ҚОН — ЖОН

Тез ёрдам — касалхонасига бахтсиз ҳодиса натижасида оғир яралangan бемор келти-рилди. Қўш қон кетганлиги-дан унинг ранги кокадай оқариб кетган, сезилар-сизлик нафас оларди. Бе-морнинг аҳвали билан тани-шб врач дарҳол шундай ҳу-досага келди: «Қон қуйиб керак».

Олинган тайёрлаб қўйил-ган маҳсул ишлатиб қон бе-морнинг организмига юбо-рилди. Бу қон юракка етиб бориб, танага таркаган у-зига келиб, қўқини олди. Демак, унинг ҳаётини сақ-лаб қолиш йўлидаги бирин-чи кадам муваффақиятли чикиди.

Республика қон қуйиш ва гематология илмий-текишиш институтида бизга қоннинг шифоболи ҳусусиятлари ҳа-қида, кишиларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун бу қонла-рини берувчи қондонорлар ки-шилар — қондонор ҳақида қўш нарсаларни ҳўқос қилиб бе-ришди.

Донорлик фахрли, олжа-ноб иш. Улар Ватан уруши йилларида қўқина ярадор со-вет жанчиларининг ҳаётини сақлаб қолишга сабабчи бўл-ган кишилар ҳам ана шу до-норлар. Халқ савоматлигини сақлаш ишда донорлар қўш-етган ҳўсса — саломатли-к. Бизда донорлар ҳўқимат ва ҳалқнинг меҳр-эътибори билан раб олинади. Узоқ йиллар да-вомида бу қонини бериб ке-лган кишиларга «СССРда қўш-мат қўқирган донор» деган фахрли ном берилади. Рес-публикамизда бу номга сазо-вор билан кишилар кўп. Биз-нинг илмий довомида 60 лито-дан ортиқ қон берган термиз-лик медицина хўқими Е. Т. Дорохова, 30 литрға экин қон берган Таштман ишчи Р. Қосимов, 20 литрдан ортиқ қон берган Тошкент област Кал-лихон районидagi Ленин ном-ли қонхўз аъзоси Х. Ҳасанов, 10 литрдан ортиқ қон берган тошкентлик пенсионер Х. Аб-суровларни эсга олганда.

Қоннинг ҳўсусиятларини ў-қаниш — қилиш қўш еришдек мураккаб иш. Бу ерда қондан турли моддалар, препарат ва дори-дармонлар олинди. Қон қўқинида ва турли касалли-ларни даволашда қўқинала-диган эриктортки, лейкоцит, оқ-лазма ва бошқа моддалар шўш-лар жўмасидандир. Мах-сус лабораторияда эса, сўқий қон яратиш ишда иш олиб борилади. Институт бўлима-ондан бирида кишилардан оли-надиган қоннинг эриқлисини аниқлаш учун махсус саво-ротка тайёрланади.

Институтда кишилар қон-даги «резус фактор» деб ата-ладиган қон ҳўсусиятининг бор-йўқлигини аниқлаш соҳа-сида ҳам қўшқарли илмий текишиш ишлари олиб бори-моқда. Бу — аёлларнинг фар-зонд қўқини ва соғ-саломат-кўз ёйишда муҳим роль ўй-нади. Институтда бу масала-да кишилар тез-тез мурожа-ат қилиб туришади. Москва Н. деган аёлнинг баласи тўрмоқ-ди. У институтга мурожа-ат қилиб. Беморнинг қонда «ре-зус фактор» бор-йўқлиги аниқ-лашиб, тешиш дори-дармон

сетов, қорқақлиғиста н. л. и. к. З. А. Ильякова, тошкентлик ишчи С. Абдурашидов ва бошқалар шўшлар жўмасидан-дир.

Республикамизда донорлар сафи берган сари кенгайиб борилади. Минглаб ишчилар хўшматчилар, қонхўзчилар ҳақ-соғлигини сақлаш йўлида бу хайрли ишга бош қўшмоқда-лар.

Ҳўзир бутун мамлакатимиз бўйлаб аjoyиб ташаббус — беппа қон бериш ҳаракати кенг авж олди. Республика-миз меҳнатқашлари ҳам бу ташаббусга жон-қиллари би-лан қўшилишди. Жойларда оймавий равишда беппа қон топишчилар йўқазилмоқда. Яқинда Калинин районидagi «Тошкент» совхозида ҳам до-норлар қўш йўқазилди. Шу-қили сўзга шўшчилардан 450 киши бу қонини халқ соғли-гини сақлаш йўлида беппа ҳў-қазди. Гулистон шаҳри меҳнат-қашлари, Оҳангарондаги «Ўз-бекгўл» шахтаси ишчилари ҳам бу ташаббусга қўшилди, ўз қонларини беппа топишчи-лар.

Республика қон қуйиш ва гематология илмий текишиш институтида қондан қилиш са-ломатлигини сақлаш йўлида фойдаланиш соҳасида илмий текишиш ишлари олиб бори-моқда. Институтнинг мукам-ма асбоб-ускуналар, апарат-лар билан жиҳозланган лабо-раторияларида, бўлиб, бу ер-да меҳнат қўқилмаган оқ ха-латли кишилар — олимлар, врачларнинг иши билан та-нишар экансиз, қларнинг қанча-ли фахрли ва олжаноб иш билан машғул эканлиқларини қўқисиз.

Бундай аjoyиб дарахтлар-ни етиштириш учун қонхўз-бонини Незматулла Назар-ов йил меҳнат қилди. Тажрибали ботаник шўш қу-ларда олма ва олғўри дара-хтларининг ҳам бирин-ке-тин уш марта ҳосил беради-ган наваларини етиштириш учун тажриба олиб бормоқ-да.

Бир дарахтда кетма-кет ўз марта ҳосил етиштириш ёз ва қўқининг ҳамма ойла-рида пишди мева бўлишини таъминлайди.

Автор фотоси.

Бир дарахтнинг уч ҳосили

«Фан ва турмуш» журна-лининг ёзишича, Андижон област, Ҳўжабод районидagi Сталин номи қонхўз-бонига аjoyиб нок дарахт-и ўсмоқда. Ҳўзир бу дарахт-нинг пастки шохларида мева-гар қилиб ётибди, ўрта шохларида меваларининг қатқилиги олхўридан бўлиб қолган, тепа шохларида эса мева туғуналарни етиштириш қилинган қўқин.

Бундай аjoyиб дарахтлар-ни етиштириш учун қонхўз-бонини Незматулла Назар-ов йил меҳнат қилди. Тажрибали ботаник шўш қу-ларда олма ва олғўри дара-хтларининг ҳам бирин-ке-тин уш марта ҳосил беради-ган наваларини етиштириш учун тажриба олиб бормоқ-да.

Бир дарахтда кетма-кет ўз марта ҳосил етиштириш ёз ва қўқининг ҳамма ойла-рида пишди мева бўлишини таъминлайди.

ҚАҲРАМОНЛАРНИНГ АДАШЛАРИ

Каттақўрғон районидagi Калинин номи қонхўз-бонига аjoyиб нок дарахт-и ўсмоқда. Ҳўзир бу дарахт-нинг пастки шохларида мева-гар қилиб ётибди, ўрта шохларида меваларининг қатқилиги олхўридан бўлиб қолган, тепа шохларида эса мева туғуналарни етиштириш қилинган қўқин.

Бундай аjoyиб дарахтлар-ни етиштириш учун қонхўз-бонини Незматулла Назар-ов йил меҳнат қилди. Тажрибали ботаник шўш қу-ларда олма ва олғўри дара-хтларининг ҳам бирин-ке-тин уш марта ҳосил беради-ган наваларини етиштириш учун тажриба олиб бормоқ-да.

Бир дарахтда кетма-кет ўз марта ҳосил етиштириш ёз ва қўқининг ҳамма ойла-рида пишди мева бўлишини таъминлайди.

Катта қураш, катта илмий олинди.

В. МАХМАНОВ.

Л. И. ЯРОШЕВСКИЙ

Ўзбекистоннинг кеңса сабаб-хўдимидадан бири. Мўқимий но-мидаги ўзбек музыкали драма ва комедия театри директорининг Ярошевский Леонид Исаулович Ярошевский узоқ давом этган оғир касаллигидан сўнг шу йил 12 ав-густда вафот этди.

Л. И. Ярошевский 1924 йилдан бошлаб республикадаги етакчи те-атрларнинг маъмурий раҳбарли-к вазирида, узоқлиги ишлаб ке-лди ва самарали хўшматлари учун бир неча марта Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фах-рий ёрлиқлари билан тақдирлан-ди.

Ўртоқ Л. И. Ярошевский Улуғ-Ватан уруши фронтларидаги жан-говар хўшматлари учун Қизил Юл-дуз ордени ва медаллар билан му-кофотланган.

Аjoyиб ҳодим, меҳрибон ўрто-қимизнинг ёрқин хотираси қалб-мизда ҳамма вақт яшайди.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

Редактор З. И. ЕСЕНБОВЕВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ

КОММУНАТОР — 26334, 33262. Редакция бўлимининг телефони: 27604. Совет нуқулари — 34780. Қишлоқ хўжалиги — 31226. Админист-рация — 32036. Фаг, мантла ва олий ўқув юрталари — 34524. Мах-сус хўшмат — 32347. Оймавий ишлар ва катлар — 29005. Секретари-ат — 34455. Эълолар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистон Сўр» бирлашган нашриятининг басмаларис Тошкент шаҳри. Р. 01042.

КОНКУРСГА КЕЛГАН СУРАТЛАРДАН

Бир ҳафта унумли меҳнат-сўнг Буржулла тоғлари этакла-рида хўрдиқ чиқариш қандай қи-яли.
Н. Муҳаммаднов фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

13 АВГУСТДА

12.00 — Физкультура билан гулланган, 12.20 — Ҳақиқат эртаси (телевизион фильм), 12.50 — Андрейка номи бадий фильм (30 тилда), 18.30 — Пионерия юн-юни, 18.45 — Довжорак Ганс (бол-ла) уш мултипликацион фильм, 19.05 — Телевизион янгилик-лар, 19.25 — Қурувчилар, сизлар (нурзувчилар қўқина бағишлаган эшиттириш) ва концерт (нурзувчи-ларнинг мувофиқ), 20.55 — «Му-дас жойлар» тўғрисида ҳақма (хўшматли фильм), 21.05 — Халқ-гомонда номи ҳинд бадий фе-лимининг иккинчи серияси, 22.30 — Реклама ва эълонлар.

14 АВГУСТДА

10.00 — Қўғирчоқ спектакли маркази Пионерлар саройи (30 тилда) филми (нурзувчилар бағишлаган эшиттириш), 19.40 — Телевизион янгиликлар, 20.00 — Тира ва юмор (ўзбек тилида), 20.20 — Қора денгиз бўйида шундай ва-қт, 20.30 — «Қонжон Ватан бўйлаб» (нурзувчилар қўқина бағишлаган эшиттириш), 20.50 — Юрий Гагарин ва-қти (нурзувчилар қўқина бағишлаган эшиттириш), 21.40 — Рус бўли-ши (музыкали повесть).

ТЕАТР

НАВОИЯ НОМЛИ ТЕАТРДА (на-вои номи пар, Халқ номи теат-рининг боти театри) — 13/VIII да Шўш ушман, Болеро ва концерт бўли-ши.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ега-нои) — 16/VIII дан мавсумининг оч-иши. Вилетлар ҳўзирдан соғайиб-ди.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (на-вои) — 13/VIII да Зарафшон ва-қти, 14/VIII да Раван ва Зулхумор.